

Nr 242.

Av herr **Norman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 136, angående tecknande av aktier i ett för övertagande av aktiebolaget Svenska lantmännens banks rörelse bildat bankaktiebolag.*

I proposition nr 136 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen anvisa ett anslag av 15,000,000 kronor för tecknande av aktier i ett bankaktiebolag, som skulle övertaga aktiebolaget Svenska lantmännens banks rörelse.

Då jag icke kan biträda ett förslag, som innebär skapandet av en svenska statens affärsbank, men å andra sidan till fullo inser nödvändigheten av att staten på sådant sätt träder hjälpende emellan, att dels insättarnas rätt skyddas, dels den panikstämning en hotande bankkrasch gärna vill framkalla hålles tillbaka, har jag velat undersöka möjligheten av att på andra vägar än de i propositionen angivna nå nämnda syfte. Härvid föres tanken i första hand på utvägen, att genom av staten tecknade förlagsbevis löpande med låg ränta, lämna ett nytt bolag, som skulle övertaga aktiebolaget Svenska lantmännens bank, erforderligt ekonomiskt stöd. Denna väg vore otvivelaktigt den under förevärande förhållanden lyckligaste.

Detta tillvägagångssätt kräver emellertid, att enskilda personer teckna betydande belopp förslagsvis 5 miljoner kronor i det nya bankbolaget och att detta, så som i propositionen är föreslagit, skall garanteras av kreditkassan. Denna teckning läser dock i hög grad vara beroende på det resultat en grundlig undersökning av aktiebolaget Svenska lantmännens banks affärsställning kommer att visa. Framgår av den prövning, som statsutskottet icke läser underlåta att omedelbart företaga, att ställningen vid rörelsens fortsatta bedrivande kan befaras bliva avsevärt sämre än Kungl. Maj:ts proposition förutsätter, så måste en annan utväg sökas.

En sådan väg vore statens hjälp för en lugn avveckling av banken. Man kunde därvid tänka sig bildandet av ett likvidationsbolag, till vars förfogande staten ställde ett belopp av högst 15 miljoner kronor att användas för att i mån av behov täcka insättarnas eventuella förluster. Det av staten till förfogande ställda beloppet skulle samtidigt skapa

den känsla av trygghet hos insättarna, som är nödvändig för att en avveckling må kunna äga rum på möjligast tillfredsställande sätt.

Under alla omständigheter kräves sålunda ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag så till vida, att statsmedel till ett belopp av 15 miljoner kronor ställas till förfogande. Sättet för medlens användande måtte på ovan anförda skäl göras beroende på utfallet av en skyndsam och tillräckligt grundlig undersökning.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 136 ville besluta

dels att å riksstaten för budgetåret 1923—1924 under utgifter för kapitalökning anvisa ett anslag att utgå av lånemedel av 15 miljoner kronor att efter verkställd grundlig undersökning av aktiebolaget Svenska lantmännens banks affärsställning efter Kungl. Maj:ts beprövande användas till tecknande av förlagsbevis i bankaktiebolag, som på i propositionen angivna grunder bildas för övertagande av aktiebolaget Svenska lantmännens bank; eller ock, om ett sådant på här ovan angivna skäl ej kan komma till stånd, ställas till förfogande vid eventuell avveckling av nämnda bank i syfte att därvid skydda bankens insättare mot förluster;

dels ock att höja den i statsverkspropositionen upptagna inkomstiteln »fast upplåning» med 11 miljoner kronor.

Stockholm den 18 mars 1923.

David Norman.